

Roll No.....

ME2010-15

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 8

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 806

प्राचीनव्याकरणम्

चतुर्थ प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

1. रिक्तस्थानानि पूरयत -

1×5=5

- (अ) ग्रन्थस्य प्रथमं सूत्रम् ..... इति।
(ब) ग्रन्थस्यान्तिमं सूत्रम् ..... इति।
(स) हल्वर्णानाम् इत्संज्ञाविधायकं सूत्रम् ..... ।
(द) अचामित्संज्ञाविधायकं सूत्रम् ..... ।
(इ) पदान्ते झलां जशः ..... इति सूत्रेण।

2. एकपदेन उत्तरं लिखत -

1×5=5

- (क) अच्-प्रत्याहारे कति वर्णाः सन्ति ?
(ख) माहेश्वराणि सूत्राणि कति ?
(ग) सूत्राणि कति विधानि ?
(घ) गुणसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?
(ङ) वृद्धिसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?

3. उचितविकल्पं चित्वा लिखत -

1×5=5

(अ) अन्तादेशविधायकं सूत्रम् :

(1) जसःशी

(2) झोऽन्तः

(3) नेटि

(4) ईदासः

(ब) रुडागमविधायकं सूत्रम् :

(1) बहुलं छन्दसि

(2) शीडो रुट्

(3) डे.र्यः

(4) लभेश्च

(स) अतो दीर्घो यञि सूत्रस्योदाहरणम् :

(1) भवामि

(2) भवसि

(3) भवति

(4) बभूव

(द) रि च इति सूत्रस्योदाहरणम् :

(1) भविता

(2) भवितारौ

(3) भवितासि

(4) भवितास्मि

(इ) अधिकारसूत्रम् अस्ति -

(1) पूर्वत्रासिद्धम्

(2) शुषः कः

(3) पचो वः

(4) नशेर्वा

4. सत्यासत्यं लेखनीयम् -

1×5=5

(अ) माहेश्वराणि सूत्राणि प्रत्याहारसूत्राणि सन्ति।

(ब) युवोरिति प्रत्ययद्वयस्य सूचकम् अस्ति।

(स) बालकैरिति तृतीया विभक्तिरूपम्।

(द) सर्वस्मै इति रूपं न भवति।

(इ) यूयम् इति रूपं प्रथमाबहुवचनस्यास्ति।

5. युगमेलनं करणीयम् -

1×5=5

(1) युवोरनाकौ

(i) सस्य शः

(2) अतो भिस ऐस्

(ii) कृष्णं वन्दे

(3) त्रेस्त्रयः

(iii) नन्दनः

(4) मोऽनुस्वारः

(iv) बालैः

(5) स्तोः श्चुना श्चुः

(v) त्रयाणाम्

6. लघूत्तरीयप्रश्नाः (केचन षड्) साधनीयाः -

5×6=30

(1) भवन्ति

(2) शेस्ते

(3) सर्वस्मै

(4) सर्वे

(5) दशानाम्

- (6) द्यौः
- (7) अवादीत्
- (8) लविता
- (9) ईशिषे

7. दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः - (केचन सप्त) संसाध्याः -

5×7=35

- (अ) भूधातोः लट्लकारस्य रूपाणि लिखतु।
- (ब) शीङ्धातोः लट्लकारस्य रूपाणि लिखतु।
- (स) सर्वशब्दस्य रूपाणि लिखतु।
- (द) वद् धातोः लुङ्लकारस्य रूपाणि लिखतु।
- (इ) युष्मद्शब्दस्य रूपाणि लिखतु।
- (क) अस्मद्शब्दस्य रूपाणि लिखतु।
- (ख) राजन्शब्दस्य रूपाणि लिखतु।
- (ग) सूत्राणि कतिविधानि सोदाहरणं लिखतु।
- (घ) केषाञ्चित् पञ्चप्रत्याहाराणां सिद्धिः कार्या।
- (ङ) हल्सन्धेः पञ्चोदाहरणानि लेख्यानि।

8. निबन्धात्मकः प्रश्नः -

10×1=10

ग्रन्थकारस्य परिचयः संस्कृते लेख्यः।

अथवा

पूर्वत्रासिद्धम् सूत्रस्य विशदर्थो सोदाहरणं लेख्यः।

अथवा

वार्तिककारस्य व्याकरणशास्त्रे किं महत्त्वम् ?